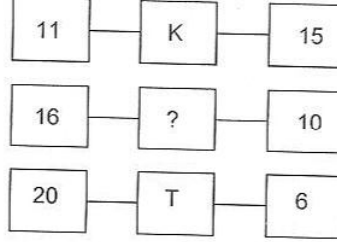

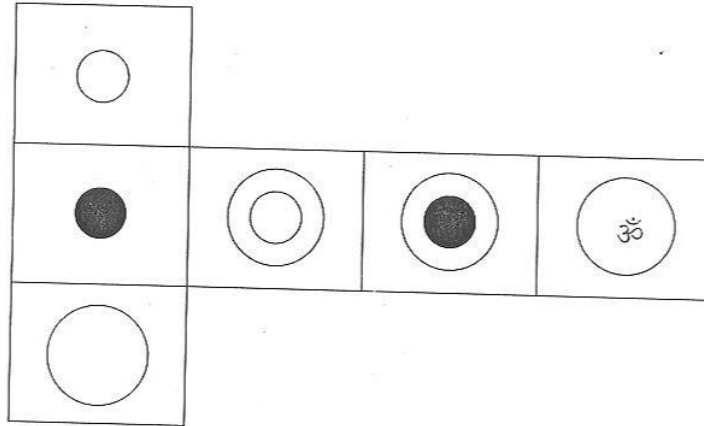
નમૂનાનું પ્રશ્નપત્ર

તર્કશક્તિ

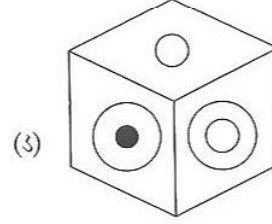
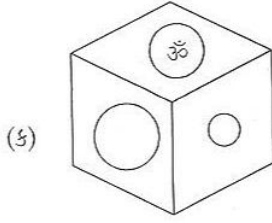
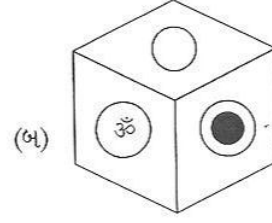
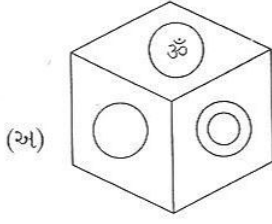
1. નીચેના બ્લોકમાં ખાલી જગ્યામાં ABCD નો કયો અક્ષર બંધ બેસે છે ?

- (અ) P (બ) Q
(ક) O (ડ) આ પૈકી એક પણ નહીં
2. ભૂકંપગ્રસ્ત વિસ્તારના કોઈ પણ એક પ્રાંત તમે નાયબ કલેક્ટર છો. હજી જીવન સામાન્ય બન્યું નથી. હજારો લોકો હજુ તેમને માટે બનાવેલી શિબિરોમાં રહે છે. પ્રાંતના દરેક શહેરની સંખ્યાબંધ શિબિરોની વ્યવસ્થા ઉપર તમે દેખરેખ રાખી રહ્યા છો. બરબાદીના આ સમયમાં ઠેરઠેરથી અસંખ્ય સંસ્થાઓએ ખોરાકનાં ખૂબ પેકેટ મોકલ્યાં છે. આ પૈકી કેટલાંક પેકેટ તો તૂટી ગયાં છે અને તેમાં રહેલી ખાદ્યસામગ્રી વાસી થઈ ગઈ છે. તમે નીચેનામાંથી કયું પગલું ભરશો ?
- (1) તમારા હાથ નીચેના અધિકારીઓને સૂચના આપશો કે તમામ પેકેટોનો નાશ કરવો.
(2) શિબિરો માટે તાજો ખોરાક રાંધવા માટે તજવીજ હાથ ધરશો.
(3) જે કોઈ પેકેટ ઉપલબ્ધ છે તેની ચકાસમી કર્યા વિના વહેંચવાનું શરૂ કરી દેશો.
(4) કેટલાક અનુભવી કર્મચારી ગણને પેકેટોની ચકાસણીનું કામ સોંપશો. જેથી તાજી ખાદ્યસામગ્રીને વહેંચી શકાય.
- (અ) માત્ર 1 અને 2 (બ) માત્ર 2 અને 3 (ક) માત્ર 3 અને 4 (ડ) માત્ર 2
3. આપેલ આકૃતિને જ્યારે કોઈ ઘન બનાવવા માટે બંધ કરવામાં આવે તો નીચેનામાંથી એક આકૃતિ બને છે. કઈ આકૃતિ ?

P.2

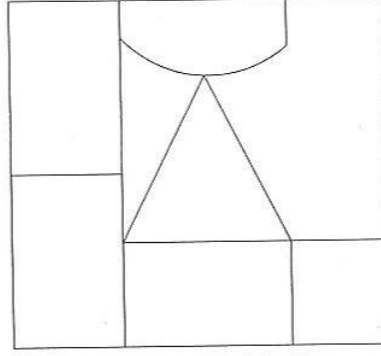

4. હિમાલયની પર્વતમાળાના એક ગામ Y માં સામુદાયિક આરોગ્ય કેન્દ્રની તબીબી અધિકારી છે X. ગઈ રાત્રે ત્યાં ભેખડ તૂટી પડી છે અને ઘણા બધા લોકો ઈજાગ્રસ્ત બન્યા છે. જેમને ઈજા થઈ છે એમાંનો એક તો સરપંચનો જ છોકરો છે અને બીજો એક સરપંચનો સગો છે. સામુદાયિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં બહુ ઓછી પથારીની સુવિધા છે. તેથી જરૂરિયાતવાળા તમામને જે અંદરના દર્દી તરીકે દાખલ કરવામાં આવે તો દરેકને માટે પથારીની વ્યવસ્થા થાય તેમ નથી. સરપંચ જીદ કરે છે કે તેમના છોકરાને તથા સંબંધીને અંદરના દર્દી તરીકે લેવાં. જો કે તેમને નજીવી ઈજા થઈ છે અને સામાન્ય સારવાર આપી તેમને રજા આપી શકાય તેમ છે. ડૉ. X ને સરપંચ પાસે પોતાનું અંગત કામ પહેલું છે. ડૉક્ટરે ઘણીવાર વિનંતી કરી તોય સરપંચ તે કામ કરી દેતા નથી. ડૉક્ટર X એ શું કરવું જોઈએ ?

- (1) સરપંચની જીદ આગળ નમતું જોખી, તે બે વ્યક્તિઓ માટે પથારીની વ્યવસ્થા પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં કરી આપવી.
- (2) સરપંચને જણાવવું કે તેમની ઈજા સાવ સામાન્ય પ્રકારની છે અને તેમને ખાતરી આપવી કે દવા કરીને તેમને એક-બે કલાકમાં ઘેર રવાના કરી શકાશે.
- (3) પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રમાં સરપંચની હાજરીની અવગણના કરીને કેન્દ્રની તબીબી કર્મચારીઓની મદદથી ગંભીર ઈજાવાળા કેસોની ત્વરિત સારવાર શરૂ કરી દેવી.
- (4) સરપંચ ભલે થોડોક સમય રાહ જુએ; જેથી તે પોતે જ ડૉક્ટર X ની બાકી બાબત અંગે જાતે જ વાત કરવાનું શરૂ કરી દેશે.

(અ) માત્ર 1 (બ) માત્ર 2 (ક) માત્ર 3 અને 4 (ડ) માત્ર 4

5. નીચેની આકૃતિમાં એક લંબચોરસ વિસ્તારના જુદા જુદા હિસ્સાઓમાં વિભાજિત કરેલ છે. આ દરેક વિભાગ/વિસ્તારને રંગ કરવાનો છે. તે એવી રીતે કે નજીક નજીકના બે ભાગનો રંગ એક સમાન હોય. તો ઓછામાં ઓછા કેટલા રંગની જરૂર પડશે ? (બે વિસ્તાર એક બિંદુ માત્રથી જોડાયા હોય તો પણ એને જોડે જોડે ના ગણાય.)

(અ) 3

(બ) 4

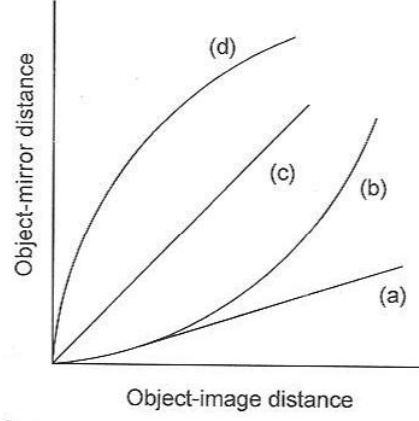
(ક) 5

(ડ) 6

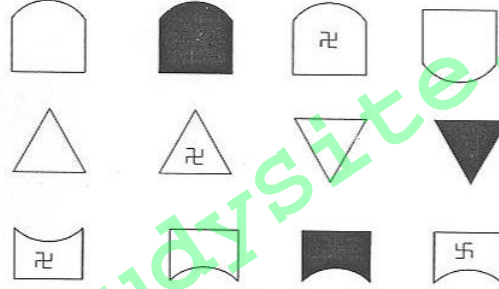
નીચેના પૈકી પ્રત્યેક બે પ્રશ્નોને ચાર વિધાનો છે અને દરેક વિધાનનાં ત્રણ અંગો છે. તમે એવો વિકલ્પ પસંદ કરો, જેની અંદર ત્રીજું વિધાન પ્રથમ બે વિધાનમાંથી નિષ્પન્ન થતું હોય. પરંતુ માત્ર એક જ વિધાનમાંથી નહીં.

6. (A) એમડી એક એક્ટર છે. કેટલાક એક્ટર નમણાં હોય છે. એમડી નમણાં છે.
 (B) કેટલાક માણસ પોલીસ હોય છે. કેટલાક માણસો બહાદુર હોય છે. કેટલાક બહાદુર માણસો પોલીસ હોય છે.
 (C) તમામ પોલીસ બહાદુર હોય છે. કેટલાક માણસો પોલીસ હોય છે. કેટલાક માણસો બહાદુર છે.
 (D) તમામ એક્ટર નમણાં હોય છે. એમડી એક્ટર નથી. એમડી નમણા નથી.
 (અ) માત્ર D (બ) માત્ર C (ક) માત્ર A (ડ) B અને C
7. (A) તમામ IIT ભારતમાં આવેલાં છે.
 કોઈ પણ MIT ભારતમાં આવેલું નથી.
 કોઈ પણ IIT એ MIT નથી.
 (B) તમામ IIT ભારતમાં આવેલાં છે.
 કોઈ પણ MIT ભારતમાં આવેલું નથી.
 કોઈ પણ MIT એ IIT નથી.
 (C) કેટલાંક IIT ભારતમાં આવેલાં નથી.
 કેટલાંક MIT ભારતમાં આવેલાં નથી.
 કેટલાંક IIT અને MIT છે.
 (D) કેટલાંક IIT ભારતમાં આવેલાં નથી.
 કેટલાંક MIT ભારતમાં આવેલાં નથી.
 કેટલાંક MIT એ IIT છે.
 (અ) A અને B (બ) C અને D (ક) માત્ર A (ડ) માત્ર B
8. એક ત્રિપરિમાણીય પદાર્થની સપાટીની જગા પરથી અંતર તે સપાટીથી તે જ પદાર્થની અંદર રહેલા પસંદગીના બિંદુ સુધીના અંતર જેટલું છે. તે પ્રણાલી ધ્યાનમાં રાખીને, એક પદાર્થનું સાદા અરીસાથી, તે જ અરીસામાં દેખાતા તે પદાર્થના અંતરને આધારે નક્કી કરો. નીચેના પૈકી કયો ગ્રાફ (આકૃતિ) તે અંતરના સંબંધને લગભગ દર્શાવે છે તે જણાવો :

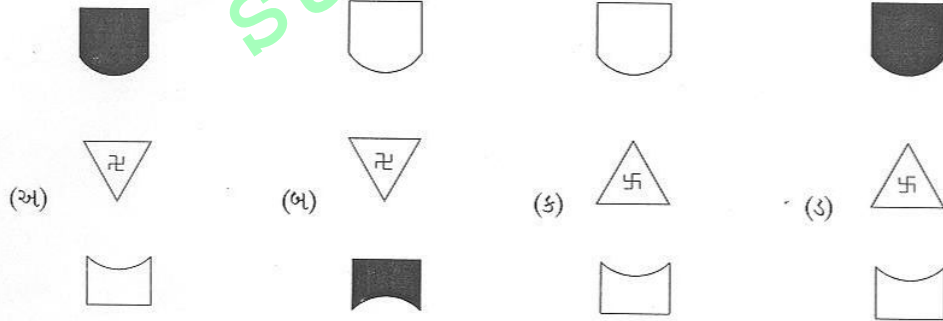
P.4

9. નીચેની શ્રેણી વિચારણામાં લો :

નીચેના પૈકી કઈ આકૃતિ શ્રેણીમાં હવે પછી આવશે ?

10. ખાલી જગામાં કયા આંકડા આવશે ?

6	9		3	9		8	7	
5	4		?	?		5	6	

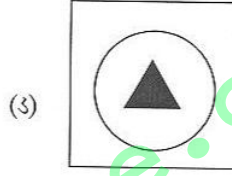
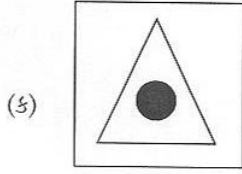
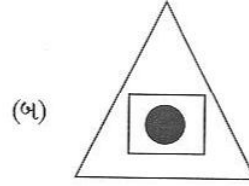
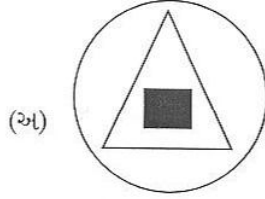
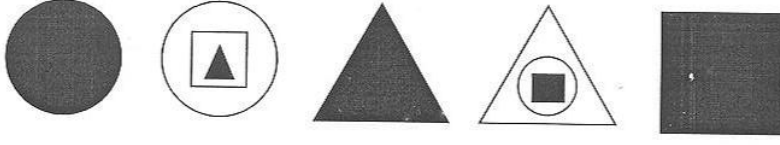
(અ) 2 અને 7

(બ) 7 અને 6

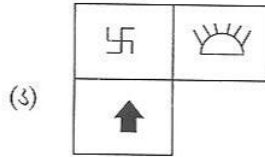
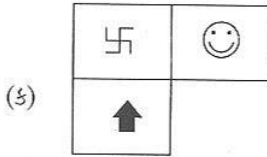
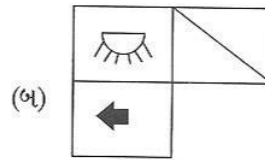
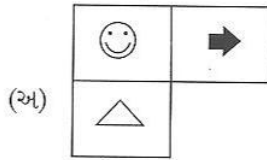
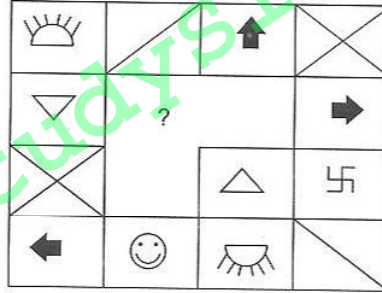
(ક) 6 અને 9

(ડ) એક પણ નહિ

11. હવે પછી કઈ આકૃતિ ગોઠવાશે ?

12. નીચેની આકૃતિમાં, નીચે આપેલા વિકલ્પોની આકૃતિઓ પૈકી કયો વિકલ્પ બરાબર બંધ બેસે છે ?

P.6

13. ધારો કે નીચેનાં વિધાન સાચાં છે :

કેટલાંક પુસ્તકો નવલકથા હોય છે.

કેટલીક નવલકથાઓ નાટક નથી.

કેટલાંક નાટકો કવિતા હોય છે.

કેટલીક કવિતાઓ નવલકથા હોય છે.

તો નીચેના પૈકી કયું તારણ સાચું છે ?

(1) સંભવ છે કે કોઈ કવિતા પુસ્તક ન પણ હોય.

(2) કેટલાંક નાટકો કવિતા હોઈ શકે.

(3) તમામ પુસ્તકો કવિતા હોઈ શકે.

(4) તમામ નાટકો એ પુસ્તકો છે.

(અ) માત્ર 1

(બ) માત્ર 2

(ક) માત્ર 2 અને 3

(ડ) માત્ર 1 અને 3

સૂચના : (14 થી 16)

નીચેના તમામ પ્રશ્નમાં I, II અને III નંબર આપેલી કાર્યવાહી/ધારણા દરેક વિધાનને અંતે આપે છે. કાર્યવાહી વહીવટી નિર્ણય અથવા પગલું છે. વિધાનમાં જે કંઈ દર્શાવ્યું છે તે તમારે સાવ સાચું જ માની લેવાનું છે. (તેની યથાર્થતા સંબંધિત પ્રશ્ન ઉઠાવવાનો નથી). તો હવે તમે નક્કી કરો કે કયા પ્રકારની સૂચિત કાર્યવાહી/ધારણા ખરેખર તાર્કિક છે ?

14. વિધાન : અણુશસ્ત્ર દેશને સલામત બનાવી શકે નહિ.

કાર્યવાહી :

(I) આપણે અણુશસ્ત્ર વધારવા માટેના ખર્ચ બંધ કરી દેવા જોઈએ.

(II) આપણી અણુશક્તિ આપણે નષ્ટ કરી દેવી જોઈએ.

(III) આપણે રક્ષા વ્યવસ્થા સુધારવા માટે ધ્યાન આપવું જોઈએ.

(અ) માત્ર II

(બ) I અને II

(ક) માત્ર III

(ડ) એક પણ નહિ

15. વિધાન : ડાયરેક્ટરે અધ્યાપક ગણને કહ્યું, “કટોકટીની પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા તૈયાર રહેવું પડશે. તેમજ તમામ કાર્યવાહી તેના સમયપત્રક મુજબ પૂરી કરવાની રહેશે.”

ધારણા :

(I) કોઈ ગંભીર ઘટનાની શક્યતા રહેલી છે.

(II) તમામ કાર્યવાહી માટે તારીખો નક્કી કરાઈ છે.

(III) અધ્યાપકગણે તમામ કાર્યવાહી પૂરી કરવાનું જરૂરી છે.

(અ) આ તમામ ધારણાઓ ગર્ભિતપણે રહેલી છે.

(બ) માત્ર II અને III ધારણા જ ગર્ભિતપણે રહેલી છે.

(ક) માત્ર III ધારણા જ ગર્ભિતપણે રહેલી છે.

(ડ) માત્ર I જ ધારણા ગર્ભિતપણે રહેલી છે.

16. વિધાન : ઉત્પાદનતા અને નફાકારકતા વધારવા માટે તમામ કર્મચારીઓને તાલીમ આપવી જોઈએ.

ધારણા :

- (I) નફાકારકતાના માપન માટે તાલીમ એક અગત્યની આપૂર્તિ છે.
- (II) યોગ્ય તાલીમ વિના કર્મચારીઓ અસરકારક રીતે કામ કરી શકે નહિ.
- (III) નફાકારકતા અને ઉત્પાદકતા એકબીજાના પૂરક છે.
- (અ) એક પણ ધારણા ગર્ભિત રીતે રહેલી નથી.
- (બ) તમામ ધારણાઓ ગર્ભિત રીતે વિધાનમાં રહેલી છે.
- (ક) માત્ર II ધારણા જ ગર્ભિત રહેલી છે.
- (ડ) માત્ર I અથવા II ગર્ભિત રીતે રહેલી છે.

સૂચના : (પ્રશ્ન નં. 17 થી 18)

નીચેનું વાંચીને પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

કોઈ સાંકેતિક ભાષામાં 4૩8 નો અર્થ થાય છે :

“આકાશ ભૂરું છે” અને 608 નો અર્થ થાય છે : “સમુદ્ર ભૂરો છે.” તેમજ 4૩૬૫7 નો અર્થ થાય છે “આકાશ અને સમુદ્ર વિશાળ છે.”

17. ‘વિશાળ’ શબ્દ માટે કયો સંકેત-અંક વપરાયો છે ?

- (અ) 4
- (બ) 7
- (ક) ૫
- (ડ) ૭

18. “ભૂરા” શબ્દ માટે કયો સંકેત અંક વપરાયો છે ?

- (અ) 8
- (બ) 2
- (ક) 1
- (ડ) 9

19. જો હરીશ આખા જૂથમાં સૌથી વધુ આળસુ હોય તો તે પોતાને સોંપવામાં આવેલ કાર્ય સૌથી છેલ્લે પૂરું કરી શકે. તે પોતાને સોંપવામાં આવેલ કાર્ય સૌથી છેલ્લે જ પૂરું કરી લાવ્યો, તેથી સાબિત થાય છે કે હરીશ તેના જૂથમાં સૌથી વધારે આળસુ છે. આ પ્રશ્નમાં રહેલ તર્ક, નીચેના પ્રશ્નો પૈકી કયા પ્રશ્નની સાથે સમાંતર રહેલો છે ?

- (અ) જો પુસ્તકાલયમાં ભારતીય સાહિત્યનો સારો એવો સંગ્રહ હોય તો ‘ગીતા’ની નકલ તેમાં હોવી જોઈએ. આ સંગ્રહમાં ‘ગીતા’ છે જ. તેથી પુસ્તકાલયમાં ભારતીય સાહિત્યનો સારો સંગ્રહ છે.
- (બ) જો ચંદ્રને ચહેરો હોય તો તો સૂર્યને પણ ચહેરો હોવો જોઈએ. ચંદ્રને ચહેરો છે, તેથી સૂર્યને પણ ચહેરો હશે જ.
- (ક) હીલિયમ અથવા હાઈડ્રોજન કોષ્ટકમાં સૌથી હળવું તત્ત્વ છે. કોષ્ટકમાં હીલિયમ સૌથી હળવું તત્ત્વ નથી; તેથી હાઈડ્રોજન જ કોષ્ટકમાં સૌથી હળવું તત્ત્વ હોય.
- (ડ) જો સુખ્યા બોબી કરતાં ઊંચી હોય અને બોબી ઈશા કરતાં ઊંચો હોય, તો સુખ્યા ઈશા કરતાં ઊંચી છે.

પ્ર. નં. (20 અને 21) માટે સૂચના :

નીચેનું લખાણ વાંચી, પ્રશ્નોના જવાબ આપો.

20. કલ્યાણ શાહે જુદા જુદા વ્યવસાયિક સાહસોમાં સતત સંઘર્ષો કર્યો અને પાછળતી જ્યારે તે પચાસ વર્ષ પછીના દસકામાં પ્રવેશ્યો ત્યારે તેમને નોંધપાત્ર સફળતા મળી. તેણે વસિયતનામું બનાવ્યું અને પોતાના વારસદારો માટે

P.8

ફરજિયાત કરાવ્યું કે તેમણે એક પ્રતિષ્ઠિત બિનસરકારી સંગઠનની મદદથી સમાજમાં સારા કામ માટે પોતાની ખાલી જમીન અને રોકડ રકમનો ઉપયોગ કરવો.

કલ્યાણભાઈ શાહનાં વિધવા શ્રીમતિ શાહ આ વસિયતનામાનાં કર્તાહર્તા છે. વસિયતનામાનો ઉદ્દેશ સિદ્ધ કરવા માટે ખાલી જમીનનો નીચેના પૈકી કયો ઉપયોગ કરી શકાય ?

- (અ) ક્રિકેટનું મેદાન બનાવવા માટે
- (બ) ઓપન એર થિયેટર બનાવવા માટે
- (ક) વ્યાપારી ધોરણે ડ્રાઈવ-ઈન સિનેમા બનાવવા માટે
- (ડ) કોઈ ધર્માદા હોસ્પિટલનું મકાન બાંધવા માટે.

21. તે જમીન ઉપર એક બિનસરકારી સંગઠને એક ધર્માદા હોસ્પિટલ બનાવીને કામ શરૂ કર્યું ત્યારે એક અખબારે તે બિનસરકારી સંગઠનની સામે એવું લખાણ પ્રસિદ્ધ કરવા ખોલ્યું કે તે તો એક રાજકારણી માટેનું મહોરું છે અને તે રાજકારણીના કાળા નાણાંનો ઉપયોગ કરાઈ રહ્યો છે. તો શ્રીમતિ શાહે શું કરવું જોઈએ ?

- (અ) તે હોસ્પિટલનો વહીવટ પોતાના હસ્તક લઈ લેવો.
- (બ) અદાલતમાં જઈ તે મિલકત ફરી પોતાના કુટુંબને પરત મળે તેવી દાદ માંગવી.
- (ક) જે થાય તે જોયા કરવું અને જરૂર જણાય તો કોઈ ખાનગી હિટેકટીવ એજન્સીને રોકી હકીકતની તપાસ કરાવવી.
- (ડ) તે બિનસરકારી સંગઠન પાસે લેખિતમાં જવાબ લેવો.

22. એક ઝડપથી વિકસતા શહેરમાં રાણીઝીલ નામનું સરોવર આવેલું છે. આ સરોવરની આજુબાજુના રસ્તાઓને અડીને બજાર વિકસતાં જાય છે. વળી, રસ્તાની બાજુઓ પર ખાનપાનના લારીગલલા પણ મોટી સંખ્યામાં ગોઠવાઈ ગયા છે; જ્યાં અસ્વચ્છ સ્થિતિમાં ખાણીપીણી આપવામાં આવે છે. વળી, ખાતાં-પીતાં વધેલી ઁઠ પણ નજીકમાં જ ફેંકવામાં આવે છે, જેને કારણે સરોવરની આજુબાજુ વસતા રહેવાસીઓના આરોગ્ય માટે ગંભીર ખતરો ઊભો થયો છે. સતીષ બંસલ આ નગરની નગરપાલિકાના ચીફ ઓફિસર છે. નીચેનામાંથી કયું પગલું આ પરિસ્થિતિમાં યોગ્ય લેખાશે ?

- (I) શ્રી બંસલે ખાણીપીણીના લારી-ગલ્લા-દુકાનો બંધ કરાવી દેવી જોઈએ.
 - (II) સરોવરે આવતા મુસાફરોને, તેઓ જે અસ્વચ્છ વાનગીઓ ખાય છે. તેને કારણ તેમના આરોગ્ય પરના જોખમથી તેમને વાકેફ કરવા જોઈએ.
 - (III) વ્યવસ્થિત છાપરાવાળાં અને શુદ્ધ પીવાના પાણીની સગવડવાળા સ્ટોલ બનાવી, હાલ જે લારી-ગલ્લાં કે દુકાનો ખાણીપીણી વેચે છે તેમને ખુલ્લી સ્પર્ધાયુક્ત પ્રક્રિયાથી ફાળવવા જોઈએ.
 - (IV) હુડ ઈન્સ્પેક્ટરને ખાદ્યસામગ્રીની ચકાસણી માટે મોકલવા જોઈએ અને જ્યાં સ્વાદિષ્ટ ખાદ્યસામગ્રી વેચાય છે તેવા જ વિકેતાઓને ખાણીપીણી વેચવાની મંજૂરી આપવી જોઈએ.
- (અ) માત્ર I (બ) માત્ર IV (ક) માત્ર III (ડ) માત્ર II

પ્રશ્ન 23 અને 24 માટે સૂચના :

હવે પછીના બે પ્રશ્નોની અંદર, એકબીજાથી વિરોધાભાસી વિધાનો શોધવાનાં છે :

23. (1) અમદાવાદથી દુબઈ અને શારજાહની દરરોજ ઘણી ફ્લાઈટ જાય છે.
 (2) અમદાવાદ બહુ જાણીતું આંતરરાષ્ટ્રીય વિમાનીમથક નથી.

- (3) અમદાવાદથી યુરોપ અને ઉત્તર અમેરિકાનાં સ્થળોએ જવા માટે સીધી ફ્લાઈટ નથી.
- (અ) 1 અને 2 (બ) 2 અને 3
- (ક) 1 અને 3 (ડ) કોઈ વિરોધાભાસ નથી
24. (1) દરેક વર્ષે શિયાળાની ઋતુમાં નળ સરોવરમાં જુદી જુદી 31 જાતિનાં ઓછામાં ઓછા 2.5 લાખ યાયાવર પક્ષીઓ આવે છે.
- (2) નળસરોવર પક્ષીઓનું અવલોકન કરનારાઓ માટે સ્વર્ગ સમાન છે.
- (3) 2004માં અમુક જાતિનાં પક્ષીઓની જાતિઓની સંખ્યા ઘટીને 30 થઈ ગઈ હતી.
- (4) પક્ષી જોનારાઓ સ્વર્ગ સમાન સ્થાને રહેવા-જમવાની ઉત્તમ સગવડ, સારી જાતના કેમેરાનો અને બાયનોક્યુલરોનો પુરવઠો ભાડે મળવો જોઈએ તેમજ આ વિષયની સમજણ આપતું કેન્દ્ર અને સારા ભોમિયા ત્યાં મળવા જોઈએ.
- (અ) 1 અને 4 (બ) 2 અને 3 (ક) 1 અને 3 (ડ) 3 અને 4
25. એક હારમાં 60 વિદ્યાર્થીઓ છે. તે પૈકી જમણેથી ડાબી, એક ક્રમમાં A, B, C પણ ગોઠવાયેલા છે. ડાબેથી ગણતાં, Cનો ક્રમ સાતમો આવે છે તથા C અને B વચ્ચે કુલ ૧૩ વિદ્યાર્થીઓ છે. Aનો ક્રમ જમણેથી ગણતાં એકવીસમો આવે છે; તો A અને B વચ્ચે કુલ કેટલા વિદ્યાર્થીઓ હશે ?
- (અ) 17 (બ) 18
- (ક) 19 (ડ) 21
26. ભારતમાં તમાકુના સેવનમાં માત્ર 20% ફાળો સિગારેટનો છે અને જે 21 કરોડ લોકો તમાકુનો ઉપયોગ કરે છે તેના 14% કરતાં ઓછો લોકો સિગારેટ પીએ છે. તો ય તમાકુ ક્ષેત્રમાંથી મળતી કરવેરાની આવકમાં આ 14% લોકો 90% ફાળો નોંધાવે છે. સિગારેટ પર ઊંચા દરે કર વસૂલાતો હોઈ કરવેરાનો પાયો સાંકડો છે. જો આ દરમાં ઘટાડો કરવામાં અને તો કરવેરાનો પાયો વિસ્તૃત બની શકે છે.
- નીચેનામાંથી કયું વિધાન આ તારણને સમર્થન પૂરું પાડે છે ?
- (અ) સિગારેટના ઉત્પાદકો જાહેરખબર ઉપર વધુ ખર્ચ કરે છે.
- (બ) બીજા કોઈ સ્વરૂપમાં તમાકુનો ઉપયોગ કરો તને જેટલું સિગારેટ પીવાથી નુકસાન થતું નથી.
- (ક) જો સિગારેટ ઉપર કરવેરાનો દર ઘટાડવામાં આવે તો તો તમાકુના અન્ય સ્વરૂપે સેવન કરનારાઓ તમાકુના સેવન તરફ વળશે.
- (ડ) તમાકુનાં અન્ય ઉત્પાદનો પરના કરવેરાનો દર સિગારેટ પરના કરવેરા જેટલો ઊંચો નથી.
27. ચાર મિત્રો - બલવીર, ચંદન, હર્ષ અને સમીર એક આઉટડોર અને એક ઈન્ડોર રમત રમે છે. આઉટડોર (મેદાની) રમતોમાં વોલીબોલ, હોકી, ક્રિકેટ અને બેડમિન્ટનો સમાવેશ થાય છે. ઈન્ડોર રમતોમાં ચેસ, પાનાંની રમત, લ્યુડો અને કેરમનો સમાવેશ થાય છે. નીચેની બાબતો જાણીતી છે :
- (1) સમીર વોલીબોલ અને હોકી રમતો નથી.
- (2) એક વ્યક્તિના નામનો પ્રથમ અક્ષર (અંગ્રેજીમાં), તેના દ્વારા રમાતી રમતનો પણ પ્રથમ અક્ષર છે.
- (3) બલવીર હોકી નથી રમતો તેમજ 'C' અક્ષરથી શરૂ થતી અન્ય કોઈ રમત પણ નથી રમતો.
- (4) હોકીની રમત રમનાર પાનાંની રમત પણ રમે છે.
- (5) ચંદન કેરમની રમત રમતો નથી.
- નીચેનામાંથી કયું વિધાન સાચું હોઈ શકે ?

P.10

આજે સવારે...

- (I) બલવીર બેડમિન્ટન મેચ રમતો હતો.
 (II) ચંદન ક્લબની અંદર ચેસની હરિફાઈમાં ભાગ લેતો હતો.
 (III) સમીર કેરમની રમતની મોજ માણતો હતો.
 (IV) હર્ષની ટીમે વોલીબોલની મેચ જીતી લીધી.
 (અ) I અને II (બ) III અને IV (ક) I અને IV (ડ) II અને III

પ્રશ્ન નં. 28 અને 29

ઉસ્માન, ઓમર સુરતમાં એકવેરિયમના વેપારી છે અને ગ્રાહકના ઘેર, માછલીની A, B, C, D, E, F અને G એમ માત્ર સાત જાતની માછલીઓની જાત સાથેની ટાંકી ગોઠવી આપે છે. આ ગોઠવણ એવી રીતે કરે છે જેથી કોઈ પણ ટાંકીની માછલી ઝઘડે નહિ. માછલીની પ્રત્યેક જાતની અમુક ખાસિયતોને કારણે કેટલાંક નિયંત્રણો પાળવાં પડે છે.

જેમ કે, A જાતની માછલી C, E અને F જાતની માછલી સાથે લડી પડે છે.

D જાતની માછલી B અને F જાતની માછલી સાથે લડે છે.

E જાતની માછલી G જાતની માછલી સાથે લડે છે.

જો ટાંકીમાં B જાતની માછલી હોય તો, F જાતની ઓછામાં ઓછી એક માછલી તો તેમાં હોવી જ જોઈએ.

28. જો ટાંકીમાં ત્રણ જુદી જુદી જાતની માછલીઓ રાખવાની હોય, તો તે આ જાતની હોય :

- (અ) A, B અને D (બ) A, D અને F (ક) B, C અને D (ડ) C, D અને E

29. જો ટાંકીમાં ચાર જુદી જુદી જાતની માછલીઓ રાખવાની હોય તો તેમાં આ જાતની માછલી ન જ હોય.

- (અ) A (બ) B (ક) F (ડ) G

પ્રશ્ન નં. (30 થી 32)

એક નાટ્યકાર સાત પાત્રોના નાટકની રચના કરે છે :

તેમાં ચાર સ્ત્રી પાત્રો છે – પ્રીતિ, ટેરેસા, વિનિતા અને ઝિંદગી.

અને ત્રણ પુરુષ પાત્રો છે – મિતુલ, રહેમાન અને શોવન.

નાટ્યકારો એમ નક્કી કર્યું છે કે નાટકના ભાગ પહેલાના દરેક દૃશ્યમાં જાતિ પ્રમાણે પાત્રોની સમતુલા રહેશે. એટલે કે સ્ટેજ પર એક સ્ત્રી પાત્ર અને કે પુરુષ પાત્ર અથવા બે સ્ત્રી પાત્ર અને બે પુરુષ પાત્ર. નાટ્યકાર પ્રથમ અંકમાં નીચેની મર્યાદાઓનું પાલન કરવાના છે :

- (1) કોઈ પણ દૃશ્યની અંદર વધુમાં વધુ ચાર પાત્રો સ્ટેજ પર આવી શકશે.
- (2) દૃશ્યની શરૂઆતમાં જે પાત્રો સ્ટેજ પર હશે તેઓ તે દૃશ્ય દરમિયાન સ્ટેજ છોડશે નહિ અને કોઈ નવું પાત્ર તે દૃશ્યમાં સ્ટેજ પર આવશે નહિ.
- (3) કોઈ પણ પાત્ર સળંગ બે દૃશ્યમાં કે તેથી વધુ દૃશ્યમાં સ્ટેજ પર હશે નહિ.
- (4) રહેમાન અને શોવન સ્ટેજ પર સાથે આવશે નહિ.
- (5) જો મિતુલ અથવા વિનિતા સ્ટેજ પર હોય તો તે જ સમયે બેમાંથી બીજા પાત્રનું પણ સ્ટેજ પર હોવું જરૂરી છે.
- (6) ટેરેસા અને શોવન તો પહેલા દૃશ્યમાં સ્ટેજ પર હોવા જ જોઈએ.

30. જો પ્રથમ દશ્યમાં ચાર પાત્રો સ્ટેજ પર હોય તો બીજા દશ્યમાં નીચેના પૈકી કત્યું પાત્ર સ્ટેજ પર હશે ?
 (અ) રહેમાન (બ) પ્રીતિ (ક) ઝિંદગી (ડ) આ પૈકી કોઈ નહિ
31. પ્રથમ અંક માટે નાટ્યકારે ઓછામાં ઓછા કેટલા દશ્યો રચવાં જોઈએ કે જેથી પ્રથમ અંકના ઓછામાં ઓછા એક દશ્યમાં તો સાત સાત પાત્રો પૈકી કોઈને કોઈ તો સ્ટેજ પર અચૂક હાજર હોય ?
 (અ) બે (બ) ત્રણ (ક) ચાર (ડ) પાંચ
32. જો પ્રથમ અંકના પ્રથમ ત્રણે ત્રણ દશ્યોમાં માત્ર બે પાત્રો જ હોય અને ચોથા દશ્ય સુધી તે પાત્ર બીજી વાર સ્ટેજ પર ન આવે, તો પ્રથમ અંકના એવા દશ્યમાં નીચેના પૈકી કોણ પ્રથમ વખત સ્ટેજ પર હોવું જ જોઈએ ?
 (અ) ટેરેસા (બ) પ્રીતિ (ક) ઝિંદગી (ડ) પ્રીતિ અથવા ઝિંદગી

પ્રશ્ન 33 અને 34 માટે સૂચના :

A, B, C, D, E અને F નામના લવાદો એક ગોળ ટેબલની આજુબાજુ કુલ છ એકસમાન રીતે ગોઠવેલી પુરશીઓમાં વાટાઘાટો માટે બેસનાર છે. બેઠક વ્યવસ્થા અંગે નીચે પ્રમાણે શરતોનું પાલન કરવાનું છે :

- (1) C F ની બાજુમાં નહિ બેસે.
 (2) A E ની બાજુમાં નહિ બેસે.
 (3) D અને A એકબીજાની પાસે બેસશે.

33. જો A C ની પાસે બેસે, તો નીચેની યાદીમાંથી કઈ યાદી સંપૂર્ણ છે, જે C ની બાજુમાં (C ની અન્ય બાજુએ) ગોઠવાઈ શકે ?

- (અ) B (બ) B અને E (ક) B, E અને D (ડ) B, E અને F

34. જો કે ટેબલની સાથે B થી વિરુદ્ધ દિશામાં બેસે તો 'C' ની બંને બાજુએ કોણ બેસી શકે ?

- (અ) A અને B (બ) A અને E (ક) B અને D (ડ) B અને E

35. નીચેની ખોટી દલીલની અંદર કયા પ્રકારનો તર્કદોષ રહેલો છે તે દર્શાવો :

ડાયાબિટીસની સારવારની ધીકતી પ્રેક્ટિસ કરતાં ડૉ. કેતન પટેલ તેમના વ્યાખ્યાનોમાં શું ખાવું અને કેટલું ખાવું તેના ઉપર ઘણી વાતો કરે છે. પરંતુ ડૉ. કેતન પટેલને સુરતની ધારી અને જલેબી સાથે રબડી ખૂબ ભાવે છે. તેઓ જે સલાહ આપે છે તે ધ્યાનમાં લેવા જેવી નથી.

- (અ) ખોટું સામાન્યીકરણનો દોષ (બ) 'અરે ! તમે પણ' વાળો દોષ
 (ક) "હા, હું પણ" વાળો દોષ (ડ) તકલાદી માણસ

36. ચીનમાં જ્યારે માઓ-ત્સે-તુંગની પૂજા કરવાનું પ્રચલિત હતું ત્યારે મોટરવાહનમાં પાછળ જોવાના અરીસાની ઓફ સાઈડે તેનું ચિત્ર લટાકવવાનું સામાન્ય વલણ થઈ ગયું હતું. જેને કારણે ઘણા એકસમાન થતા હતા. ચીનના પાટનગરમાં એક ટેક્ષી ડ્રાઈવરે આવું કહ્યું, "બધાય આ પ્રમાણે કરે છે તેથી મેં વિચાર્યું કે આમ કરવાનો વિચાર સારો જ હશે."

ટેક્ષી ડ્રાઈવરના વિચારમાં કઈ તાર્કિક ક્ષતિ રહેલી છે.

- (અ) દયા માગતી અપીલ (બ) Ad Hominem
 (ક) ખોટા સ્થાને અપીલ (ડ) લોકવાદની અપીલ

P.12

37. નીચે ચાર વિધાનો છે, જે નીચેના પૈકી એક કે વધુ લાક્ષણિકતા ધરાવે છે : કોઈ ધારણા (I), કોઈ માન્યતા (A), હકીકત (F) અને અભિપ્રાય (O). તે વિધાનોને, આ પ્રમાણેના લેબલ તેમને મળી શકતા ક્રમ અનુસાર આપો.
- (1) નરેન્દ્ર મોદીના શાળા પ્રવેશોત્સવથી ગુજરાતના પ્રાથમિક શિક્ષણ ક્ષેત્રે લાંબાગાળાની પરિવર્તનની પરિસ્થિતિ પેદા કરી છે.
 - (2) આંકડાકીય મોજણીથી ચોક્કસપણે જાણવા મળ્યું છે કે શાળાઓમાં પ્રવેશમાં X ટકા સુધારો થયો છે.
 - (3) એક પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાએ હાથ ધરેલ નમૂનારૂપ મોજણી દર્શાવે છે કે શાળા અધવચ્ચે છોડી જવાનો દર Y% થી પણ નીચે ઉતર્યો છે.
 - (4) આવી સફળતા વિના ગુજરાત શિક્ષણક્ષેત્રે ભારતનાં પ્રગતિશીલ રાજ્યોમાં સ્થાન પામ્યું ન હોત.
- (અ) IFFO (બ) FOIO (ક) OFIO (ડ) IFFI
38. (1) રણમાં ઊંચા પર્વતનું શિખર સારું ખગોળશાસ્ત્રીય દૃશ્ય નીપજાવે છે.
 (2) ઊંચા હોવાને કારણે તે વાતાવરણ હિસ્સાની ઉપર બેસે છે અને તારાના પ્રકાશને વાતાવરણના ઊંડાણમાંથી પસાર થયા વિના ટેલિસ્કોપ પર લઈ જવામાં સહાયક બને છે.
 (3) રણ સૂકો વિસ્તાર હોવાથી ત્યાં વાદળ હોતાં નથી.
 (4) ઘણાંબધાં ખગોળશાસ્ત્રીય માપન માટે ઝાકળ અને વાદળ આકાશને બિનઉપયોગી બનાવી દે છે.
- (અ) FIOF (બ) IFFF (ક) IFFO (ડ) IFFA

પ્રશ્ન 39 અને 40 માટે સૂચના :

જયશંકર, સુશીલ, ઉદયન અને પ્રાણલાલ કલાના જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં કાર્યરત છે. આ પૈકી એક નૃત્યકાર છે, એક ચિત્રકાર છે, એક ગાયક છે અને એક લેખક છે. આ ઓળખ દરેકની ક્રમવાર ઓળખ નથી. નીચેનાં તથ્યો આપેલાં છે :

- (1) જ્યારે ગાયક ગાઈ રહ્યા હોય ત્યારે જયશંકર અને ઉદયન શ્રોતાવૃંદમાં બેઠેલા હતા.
- (2) સુશીલ અને લેખકે પોતાનાં તૈલચિત્ર ચિત્રકાર પાસે તૈયાર કરાવ્યાં છે.
- (3) લેખકે પ્રાણલાલનું જીવનચરિત્ર લખ્યું હતું તે બજારમાં ચપોચપ ઉપડી ગયું. તેઓ હવે જયશંકરનું જીવનચરિત્ર લખવા વિચારે છે.
- (4) જયશંકરે ઉદયન વિશે કંઈ જ સાંભળ્યું નથી.

39. તો આમાં ચિત્રકાર કોણ છે ?

- (અ) પ્રાણલાલ (બ) જયશંકર (ક) સુશીલ (ડ) ઉદયન

40. નીચેના પૈકી કયું વિધાન સાચું છે ?

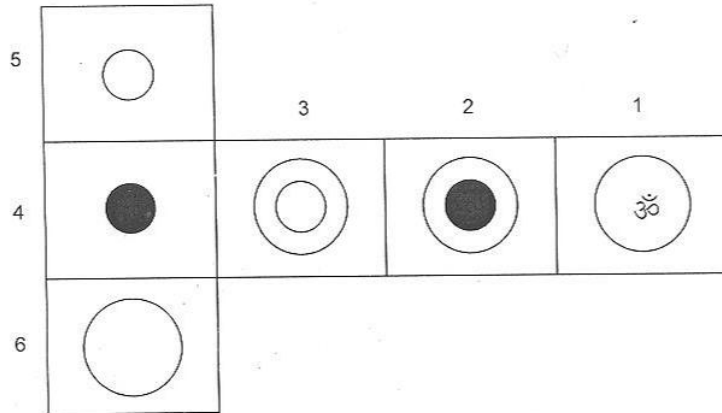
- (અ) જયશંકર લેખક છે અને સુશીલ નૃત્યકાર છે.
- (બ) પ્રાણલાલ ગાયક છે અને જયશંકર નૃત્યકાર છે.
- (ક) ઉદયન ગાયક છે અને પ્રાણલાલ ચિત્રકાર છે.
- (ડ) આ પૈકી એક પણ સાચું નથી.

: જવાબો :

1. (અ)	2. (ક)	3. (ડ)	4. (બ)	5. (બ)
6. (બ)	7. (અ)	8. (અ)	9. (અ)	10. (અ)
11. (ક)	12. (ક)	13. (અ)	14. (ક)	15. (અ)
16. (ક)	17. (બ)	18. (અ)	19. (અ)	20. (ડ)
21. (ક)	22. (ક)	23. (ડ)	24. (ક)	25. (બ)
26. (ક)	27. (ડ)	28. (ડ)	29. (અ)	30. (અ)
31. (બ)	32. (ડ)	33. (ડ)	34. (ડ)	35. (બ)
36. (ડ)	37. (અ)	38. (બ)	39. (અ)	40. (ડ)

તર્કશક્તિ (નિર્દેશ અને ઉકેલ)

- આપણે ઉપરની લીટી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરીએ. આપણને માહિતી છે કે K એ ABCD નો અગિયારમો અક્ષર છે. વળી, Z થી ગણતાં તે 16મો થાય. આ ગોઠવણ, નીચેની લાઈનોની જુદી જુદી સંખ્યા સાથે પણ મેળમાં બેસે છે. તેથી ખાલી સ્થાને P અક્ષર મૂકવાનો થાય.
તેથી સાચો જવાબ (અ).
- સામાન્ય બુદ્ધિના ઉપયોગ વડે જ સૂચિત કાર્યબિંદુઓ અંગે ગોઠવણ કરી શકાય તેમ છે. કંઈ બધાં પેકેટ બગડી ગયાં નથી. આથી, ઝીણવટથી જોઈને, સારાં વાપરવા યોગ્ય અને ફેંકી દેવા યોગ્ય પેકેટને અલગ કરી શકાય તેમ છે. આ પરિસ્થિતિમાં પણ ખાદ્યસામગ્રી અતિ મૂલ્યવાન છે. ખોરાક તૈયાર કરવામાં ઘણો વખત નિકળી જાય તેમ છે. હા, વિકલ્પ 2 પ્રમાણે કરી શકાય. વિકલ્પ 3માં જોખમ છે; કારણ કે જો સડેલું કે વાસી ખાવાનું આપીએ તો બીજી નવી સમસ્યાઓ પેદા થઈ શકે. વિકલ્પ 4 સારો છે. ઉપલબ્ધ સામગ્રીમાંથી જેટલાનો ઉપયોગ થઈ શકે તેમ હોય તેટલો કરવો જ જોઈએ.
તેથી સાચો જવાબ (ક).
-

જવાબી વિકલ્પ (અ) તો જવા જ દઈએ. કારણ કે (1) અને (3) એકબીજાની પાસે દર્શાવ્યાં છે. જવાબી વિકલ્પ

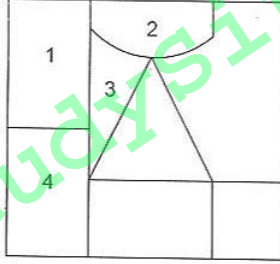
P.14

(બ)માં (ક)ની નીચે સામા પડતા પ્રતિબિંબ લેવા જોઈએ. તેથી (બ) સાચો નથી. જવાબી વિકલ્પ (ક)માં (5) અને (6) એકબીજાની બાજુમાં દર્શાવ્યાં છે. જે તદ્દન અશક્ય છે. જવાબી વિકલ્પ (ડ)માં આવી કોઈ જ સમસ્યા નથી.

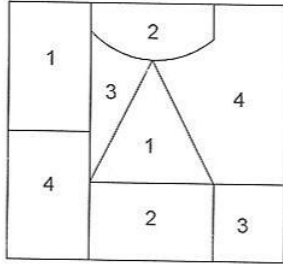
તેથી સાચો જવાબ (ડ).

4. ઘણા અધિકારીઓ જવાબી વિકલ્પ 1, 3 અને 4 એ દર્શાવેલા નિર્ણયોની જાળમાં ફસાઈ જાય છે. એક તબીબી વ્યાવસાયિક તરીકે I માં દર્શાવેલ વિગત મુજબ આચરણ કરી શકાય જ નહિ. સરપંચને ખુશ રાખવામાં લાભ હશે; પરંતુ બીજા દરદીઓના ભોગે તો તેમ કરી શકાય જ નહિ. વિકલ્પ 3 પણ યોગ્ય નથી. સરપંચે અગાઉ ડો. X નું વાજબી કામ પણ નહોતું કર્યું. તેથી મનની અંદર રહેલા ક્ષોભનું આ પરિણામ હશે. વિકલ્પ 4 નુકસાનીના વળતરના સિદ્ધાંત પર ચલાયેલો વિકલ્પ છે. સંભવ છે કે સરપંચ આવી ખાતરી આપે, પરંતુ નૈતિક દૃષ્ટિએ આ ખોટો માર્ગ છે. કેન્ટના નીતિશાસ્ત્રથી મૂલવીએ તો ય એક જ સિદ્ધાંત સાચો ઠરે છે કે દરેક દરદીને યોગ્ય રીતે સારવાર અપાવી જોઈએ. સરપંચ લાલચ આપે કે ન આપે. સિદ્ધાંતમાં બાંધછોડ કમ્ય નહિ. તેથી સાચો જવાબ (બ).

5. આ પ્રકારની સમસ્યામાં બાજુ બાજુના વિસ્તારોના ટૂંકડાઓનો રંગ લગાડવાથી શરૂઆત કરવી જોઈએ અને તે માટે ઓછામાં ઓછી રીતોનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ. માનો કે આપણે એક ખૂણાથી શરૂઆત કરીએ. જેથી ઓછામાં ઓછી સંખ્યાના રંગની જરૂર પડે. ચાર રંગથી નીચે પ્રમાણે શરૂઆત થઈ શકે.

પછી, એ જ રંગનો યોગ્ય રીતે ઉપયોગ કરતાં, તમને અંતે નીચે પ્રમાણેની આકૃતિ મળશે.

તેથી સાચો જવાબ (બ).

6. A : 'એક્ટર' એ મધ્યસ્થ શબ્દ છે; જે બંને વિધાનોમાં વહેંચાયેલ નથી. તેથી ખોટું તારણ.
 B : 'માણસો' એ મધ્યસ્થ શબ્દ છે. જે બંને વિધાનોમાં વહેંચાયેલ નથી. તેથી ખોટું તારણ.
 C : મધ્યસ્થ શબ્દ 'પોલીસ' પ્રથમ વિધાનમાં વહેંચાયેલી છે. તારણ વિતરિત શબ્દ નથી. સાચું તારણ.
 D : 'નમણા' શબ્દ તારણમાં વિતરિત થયો છે. પરંતુ પ્રથમ વિધાન જ્યાં તેનો આવિર્ભાવ થયો છે ત્યાં તે વિતરિત નથી. ખોટું તારણ.

સાચો જવાબ (બ).

7. સામાન્ય બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરીને પણ જોઈ શકાશે કે A અને B સાચાં તારણ છે. C અને D : બે નકારાત્મક વિધાનમાંથી કદી સાચું તારણ નીકળી શકે નહિ. તેથી સાચો જવાબ (અ).
8. અનુભવ પરથી પણ તમે જાણો છો કે પદાર્થના પ્રતિબિંબનું અંતર પદાર્થ અને અરીસાના અંતર કરતાં બે ગણું હોય છે. તેથી સાચો જવાબ (અ).
9. અહીં, ત્રણ ભૌમિતિક આકૃતિઓ છે. \square સંકેત ચિહ્ન નીચેથી ઉપર જાય છે અને દરેક વખતે એક એક કક્ષા સુધી ઊંચે જાય છે અને ફરીથી નીચેની શરૂ થાય છે. જ્યારે \square પોતાની આજુબાજુની વાડ છોડે છે ત્યારે તેનું પ્રતિબિંબ પાણીમાં પડે છે. પછી \square ની અંદર-બહારની હલચલથી તેની આજુબાજુની વાડને કોઈ પ્રવૃત્તિ ન હોય ત્યારે એક વખત તે ઘેરો રંગ ધરાવે છે. તો બીજી વખત તે સફેદ રંગ બતાવે છે. તેથી સાચો જવાબ (અ).
10. બે ઉભી પટ્ટીમાં જે આંકડા ભરવાના છે તેની પેટર્ન અતિ સરળ છે.
 $6 \times 9 = 54$ અને $8 \times 7 = 56$.
 તેથી સાચો જવાબ (અ).
11. પ્રથમ આકૃતિથી બીજી આકૃતિમાં જઈએ તેમ વર્તુળનું આચ્છાદન નિકળી જાય છે. બે અન્ય ભૌમિતિક આકારો તેની અંદર ગોઠવાય છે અને જે સૌથી નાનો ભૌમિતિક આકાર હોય તે આચ્છાદિત બને છે. ત્રીજામાં, નાનો ભૌમિતિક આકાર મોટો થતો જાય છે. છેલ્લે તે એક જ ટકી રહે છે અને આચ્છાદિત બને છે. બીજા તબક્કે, પરિવર્તનની પ્રક્રિયા એવી છે કે પ્રથમથી બીજા સોપાને, ત્રિકોણનાં આચ્છાદન દૂર થાય છે. અંદરના ભાગે જે વર્તુળ આવે છે તે બે સોપાને પહેલાં સૌથી મોટી આકૃતિ હતી અને હવે તેની અંદર આચ્છાદિત ચોરસ ઉપસી આવે છે. છેલ્લે માત્ર તે ચોરસ એકલો જ ટકી રહે છે અને આચ્છાદિત બને છે. બીજા સોપાને, ચોરસ બહારના ભાગ તરીકે રહે છે. બીજી આકૃતિની અંદરના ભાગે, પ્રથમ આકૃતિમાં ત્રિકોણ હોવો જોઈએ અને તે પછી નાનું આચ્છાદિત વર્તુળ. આથી સાચો જવાબ (ક).
12. આ પ્રશ્નમાં ઘણાં બધાં પ્રતીકાત્મક ચિત્રો જોઈને ગૂંચવણમાં મૂકાઈ જવાય છે. પરંતુ ખરેખરતો 16 ચોરસની અંદરની ખાલી જગા મધ્યસ્થાને સમપ્રમાણમાં છે. મધ્યમાંથી જુઓ તો ચાર ચતુર્થ હિસ્સા (Quadrant) દેખાશે. પ્રથમ ચતુર્થાંશનાં બે પ્રતીકો – ઉત્તર-પશ્ચિમ એટલે કે વાયવ્ય ખૂણાનાં પ્રતીકો ત્રીજા ચતુર્થાંશમાં પણ છે પણ તે અરીસામાં પડતા પ્રતિબિંબ સ્વરૂપે પ્રથમ ચતુર્થાંશના ચારે ચતુષ્કોણમાં ઊભી સમપ્રમાણ રેખા ઉપર છે. અન્ય બેની તો સરળતાથી ઓળખ \odot અને \blacksquare તરીકે થઈ શકે છે. હવે, બીજા ચતુર્થાંશમાં રહેલાં તમામ ત્રણે પ્રતીકો ચોથા ચતુર્થાંશમાં, જે તે પ્રતીકની પાણીમાં પડતા પ્રતિબિંબ સ્વરૂપે ઉપસ્થિત છે. તેથી ત્રીજા ખાલી ચતુર્થાંશમાં પણ \square નું પાણીમાં પડતું પ્રતિબિંબ \square હોવું જોઈએ. તેથી સાચો જવાબ (ક).
13. પહેલાં તારણ 1 લો. તમે જોઈ શકશો કે આ સંપૂર્ણ સુનિશ્ચિત વિધાન નથી, કારણ કે તેમાં ‘સંભવ છે’ શબ્દનો ઉપયોગ થયો છે. જે માત્ર શક્યતા દર્શાવે છે, નિશ્ચિતતા નહિ. આથી, જો કવિતા અને પુસ્તક વચ્ચેનો નિશ્ચિત

P.16

સંબંધ પ્રસ્થાપિત કરવો હોય તો વિધાન એક અને ચાર ઉપયોગી બને. પરંતુ, બે વિધાનો વચ્ચે જો મધ્ય શબ્દ વિભાજિત ન થયો હોય તો સાચું તારણ નિકળી શકે નહિ. તેમ છતાં સૂચિત તારણ માત્ર શક્યતાદર્શક હોવાથી સાચું છે.

તેથી સાચો જવાબ (અ).

14. માત્ર અણુશક્તિથી જ દેશ સલામત બની શકતો નથી. તેમ છતાં કોઈ દેશ અણુશક્તિ ધરાવતો હોય તો સંભવિત આક્રમણખોરોને તે અવશ્ય દૂર રાખી શકે છે અને તે રીતે પોતાની સલામતી સુદઢ કરી શકે છે. પરંતુ તે ઉપરાંત પણ, આપણી વ્યવસ્થા, આપણાં સાધન-સરંજામ અને શસ્ત્રોને અઘતન કરતા રહેવાની પણ જરૂર પડે છે. તેથી તમામ સ્તરે ખર્ચ ઓછો કરવાથી સલામતી વધી શકવાની નથી. આથી વિધાન Iમાં જે સૂચન કરાયું છે તે બહુ બુદ્ધિયુક્ત કાર્યવાહીનો નિર્દેશ કરતું નથી.

વિધાન II નો અમલ જો કરવામાં આવે તો તો દેશની સલામતી નબળી પડી જાય. ખાસ કરીને અન્ય હરીફ અણુશક્તિ ધરાવતાં દેશોની તુલનામાં દેશ નબળો પુરવાર થાય. બધાં અણુરાષ્ટ્રો નિષ્ઠાપૂર્વક આવો નિર્ણય એકસાથે કરે તો જ આવું પગલું ફળદાયી નીવડે.

વિધાન III બુદ્ધિયુક્ત છે, કારણ કે મોટા ભાગના યુદ્ધો પરંપરા, શસ્ત્રો, માવનશક્તિ અને મશીનોની મદદથી લડાય છે. માત્ર અણુશક્તિ એકલી ક્યારેય પર્યાપ્ત ન બની શકે. તેથી બિન-અણુશક્તિવાળી મશીનરી લશ્કરી વ્યવસ્થા વગેરેને પણ અઘતન કરતાં રહેવું જોઈએ.

15. જ્યારે ડાયરેક્ટર ખુદ પોતાના અધ્યાપકગણને કહે છે કે કોઈ કટોકટીભરી પરિસ્થિતિનો સામનો કરવા તૈયાર રહો. ત્યારે આવી કોઈ વિકટ પરિસ્થિતિના આગમનની બાબત ઉપેક્ષિત ન કરી શકાય. વળી, તમામ કાર્યવાહીઓ માટે નિશ્ચિત તારીખ અપાઈ જ હશે. નહિ તો ડાયરેક્ટર સમયપત્રકનો ઉલ્લેખ શા માટે કરે.
- તેથી સાચો જવાબ (અ).

16. માત્ર વિધાન II જ અભિપ્રેત છે. તાલીમને નફાકારકતાના માપદંડ સાથે જોડવાની જરૂર નથી. પરંતુ એમ વાજબી રીતે માની શકાય કે કર્મચારીઓને તાલીમ ન અપાય તો તેઓ કાર્યક્ષમ રીતે ફરજ બજાવી શકે નહિ. તે સિવાય ઉત્પાદકતા કે નફાકારકતા વધારવા માટે તાલીમ આપવાનું જરૂરી નથી. વિધાન II એવી ધારણા બાંધે છે જે દલીલ માટે આવશ્યક નથી.

- 17-18. એમ માનવું વાજબી છે કે સંબંધિત વાક્યમાં શબ્દોની સાથે જ સંકેત જોડાયેલ છે. પ્રથમ બે વાક્યમાં સામાન્ય શબ્દ છે 'ભૂરું' અને સામાન્ય સંકેત છે 8. આમ શબ્દની સાથે જ સંકેત જોતાં રહીએ તો છેલ્લા વાક્યમાં 'વિશાળ' શબ્દ માટેનો સંકેત 7 જ હોઈ શકે.

તેથી સાચો જવાબ 17 માટે (બ) અને 18 માટે (અ).

19. આપેલ દલીલ તથા જવાબી વિકલ્પ (ક) અને (ડ)ની દલીલ વચ્ચે કોઈ સમાંતરણ નથી. (ક) અને (ડ) બંને તાર્કિક રીતે મજબૂત દલીલ પૂરી પાડે છે, જ્યારે આપેલ દલીલમાં તો જો X તો Y ને ખોટી રીતે લાગુ કર્યું હોય તેની જેવું છે. આપેલ દલીલના અંદર કોઈ ગણની એક લાક્ષણિકતા અને બીજા ગણના ગુણધર્મ વચ્ચે સંબંધ બતાવવામાં આવેલ છે. તે જોતાં (અ)ની દલીલ સાચી ન હોવા છતાં મૂળ દલીલ સાથે સમાંતરણ ધરાવે છે. જો Y સાચું હોય, તો X સાચું જ હોય. તેવું કહી શકાય નહિ.

20. વિકલ્પ (અ) અને (બ) જાહેર હેતુઓ સારા છે. પરંતુ (ડ)ની સરખામણીમાં નબળા છે, જ્યારે વિકલ્પ (ક) તો સાવ નકામો છે. જમીન સારા ધર્મદા હેતુ માટે ઉપયોગમાં લેવાની છે.

21. વિકલ્પ (અ) એ વધારે પડતી પ્રતિક્રિયા છે. વળી, હોસ્પિટલનું સંચાલન કરવું એ નાનીસૂની બાબત નથી. વળી, જે આક્ષેપ છે તે હોસ્પિટલના સંચાલન સંબંધિત નથી. તેથી કેવી રીતે આવો દાવો કરી શકે? આમ કરવામાં કોઈ બુદ્ધિગમ્યતા નથી.

ધારો કે તેઓ બિનસરકારી સંગઠનને પત્ર લખશે. તો શું જવાબની અપેક્ષા રાખી શકશે ? માટે તેમ કરવાનું પણ ફળદાયી નથી.

વળી, હોસ્પિટલ કે જમીન સંબંધિત કુટુંબ પાસે પરત લેવાં હોય તો વસિયતનામામાં તે પ્રકારની જોગવાઈ હોવાનું પણ જરૂરી છે. તે દરમિયાન શું થઈ રહ્યું છે તેની તપાસ કરાવવી જ હોય તો ખાનગી જાસૂસી સંસ્થા પાસે કરાવી શકે.

તેથી સાચો જવાબ (ક).

22. આ વિસ્તારના મુલાકાતીઓ શા માટે ખાણી-પીણીના લારી-ગલ્લાં કે દુકાનો પર જાય છે ? સ્વાભાવિક છે કે તેમને ભૂખ સંતોષાયેલી છે. તેથી, ખાણપીણીના સ્ટોલ બંધ કરવાથી મુલાકાતીઓને તકલીફ પડશે. આ ખાણપીણીના લારી-ગલ્લા-સ્ટોલ ગંદકીવાળા છે; કારણ કે તે ખુલ્લા છે અને તેની વ્યવસ્થા પણ બિનવ્યવસાયિક ધોરણે થાય છે. આમ, સૌ પ્રથમ તો યોગ્ય માળખાંકીય વ્યવસ્થા હોવી જરૂરી છે. નગરપાલિકા માટે આ કંઈ અઘરું નથી. વળી, સમયાંતરે ચેકીંગ કરતા રહેવાથી ખાદ્યસામગ્રીની ગુણવત્તામાં થોડોક પણ સુધારો જરૂર થઈ શકે છે. ચોથો વિકલ્પ તો સાવ અપ્રસ્તુત છે. અહીં જે મુદ્દો છે તે સ્વાદનો નથી, ખાદ્યસામગ્રી સ્વચ્છ રીતે પીરસાય તે મુદ્દો મહત્વનો છે. તેથી, જ જવાબી વિકલ્પ (ક) સાચો જવાબ છે.
23. અમદાવાદ કદાચ બહુ વિખ્યાત આંતરરાષ્ટ્રીય વિમાની મથક નથી. એ હકીકતથી, અમદાવાદથી દરરોજ દુબઈ અને શારજાહની ફ્લાઈટ ઉપડે છે તે હકીકતનો વિરોધ થઈ શકે નહીં. ત્યાંથી યુરોપ અને ઉત્તર અમેરિકાની સીધી વિમાની સેવા નથી, કારણ કે મુંબઈ, દિલ્હી અને દુબઈ આ દિશાની વિમાની સેવા માટે 'હબ' તરીકે ઉપયોગી છે. આ જ કારણે કદાચ અમદાવાદનું આંતરરાષ્ટ્રીય હવાઈમથક ગુજરાત બહારના યાત્રીઓના વિશાળ સમુદાયમાં જાણીતું ન પણ હોય. આમ કોઈ વિરોધાભાસ નથી.
- સાચો જવાબ (ડ).
24. વિધાનો વાંચવાથી તરત સમજાઈ જશે કે 1 અને 3 તેમજ 2 અને 4ની જોડીમાં વિરોધાભાસ સંભવી શકે છે. 'સ્વર્ગ' તરીકેની ઓળખના પણ કેટલાક માપદંડ છે. પરંતુ કોઈ વિધાનમાં એવી કોઈ વિશિષ્ટ જરૂરિયાત સંતોષાતી ન હોવાનું કહેવામાં આવ્યું નથી. અહીં, આપણા અંગત અનુભવને વચ્ચે લાવવાનો હોય નહિ. આમ 2 અને 4 એકબીજાના વિરોધમાં જણાતાં નથી. પરંતુ 1 અને 3ની જોડી તો વિરોધાભાસી છે જ. કારણ કે, કોઈ એક વર્ષમાં યાયાવર પક્ષીઓની જાતિઓ ઘટીને 30 થઈ તો અન્ય વિધાન ભારપૂર્વક જણાવે છે કે પ્રત્યેક વર્ષમાં ઓછામાં ઓછી 31 યાયાવર જાતિઓ નળ સરોવરની મુલાકાતે આવે છે.
25. ડાબેથી ગણતાં B એકવીસમો છે અને જમણેથી ગણતાં A એકવીસમો છે. તેથી A અને B વચ્ચે $60 - 21 - 21 = 18$ વિદ્યાર્થીઓ હોવા જોઈએ. તેથી સાચો જવાબ (બ).
26. સ્પષ્ટપણે, વિધાન (અ) અને (બ) એ સિગારેટ ઉપરના કરવેરાના ભારણ અને તેને કારણે કર-આધાર આંકડો બનતો હોવા સંબંધિત નથી.
- વિધાન (ડ) સાચું તો છે, પરંતુ તે એક તથ્યમાંથી નિષ્પન્ન થતી ધારણા સ્વરૂપે છે કે તમાકુનું સેવન કરવાવાળા ઓછી ટકાવારીના લોકો મોટો કરવેરાનો બોજ વહન કરે છે. આ વિધાન દલીલના તારણને સમર્થન પૂરું પાડતું નથી.
- વિધાન (ક) તારણને સમર્થન પૂરું પાડે છે. જો સિગારેટના કરવેરામાં ઘટાડો કરવાથી, અન્ય પ્રકારની તમાકુનું સેવન કરવાવાળા સિગારેટના સેવન તરફ વળે તો કરવેરામાં આધાર વિસ્તૃત બને, કારણ કે વધુ લોકો કરવેરાના ભાગીદાર બને.

P.18

27. આપણે નીચે પ્રમાણે શરતો સૂત્રાત્મક રીતે દર્શાવીને આપણી માહિતીને વધુ ધારદાર બનાવીએ :

- (1) સમીર : વોલિબોલ, હોકી
- (2) એમાં નીચેની બાબતો અભિપ્રેત છે :
ચંદન : ક્રિકેટ, ચેસ/કાર્ડ/કેરમ
- (3) બલવીર : હોકી, લુડો
- (4) હોકીના ખેલાડી હર્ષ જ હશે. તેથી
હર્ષ : હોકી, પાનાંની રમત
- (5) શરત (4) પ્રમાણે ચંદનની ઈનડોર રમતો : ચેસ
આ પ્રમાણે :

સમીર : બેડમિન્ટન, કેરમ
ચંદન : ક્રિકેટ, ચેસ
બલવીર : વોલીબોલ, લુડો
હર્ષ : હોકી, પાનાંની રમત
તેથી સાચો જવાબ (3).

28-29. શરતોને સૂત્રાત્મક સ્વરૂપે દર્શાવીએ તો,

- (1) $A \rightarrow C, E, F$
- (2) $D \rightarrow B, F$
- (3) $E \rightarrow C$
- (4) $B \rightarrow F$

28. જવાબી વિકલ્પ (અ) સાચો નથી; કારણ કે તેમાં શરત 4નો ભંગ થાય છે.

જવાબી વિકલ્પ (બ) સાચો નથી; કારણ કે તેમાં શરત 1નો ભંગ થાય છે.

જવાબી વિકલ્પ (ક) સાચો નથી; કારણ કે તેમાં શરત 2નો ભંગ થાય છે. (કારણ કે B અને D સાથે હોઈ શકે નહિ.)

જવાબી વિકલ્પ (ડ) સાચો જવાબ છે.

29. માછલીની કુલ સાત જાતિઓ છે. તેમાંથી A પ્રકારની માછલીની જાત ત્રણ અન્ય જાતિઓ સાથે ઝગડે છે.

આથી જો A નો સમાવેશ કરવો હોય તો આપોઆપ C, E અને F ને તેમાંથી બાકાત રાખવી જોઈએ.

તો શું A, B, D અને G ને સાથે રાખી શકાશે ?

ના, કારણ કે શરત (1) મુજબ જો B ને સાથે રાખીએ તો તેની જોડે F ને સાથે રાખવી પડે અને વળી તેમ કરવામાં શરત નં. 1નો ભંગ થાય. આમ, A ને તે ચાર માછલીની જાતિઓની સાથે રાખી શકાશે નહિ.

સાચો જવાબ (અ).

30. દૃશ્ય નં. 1માં શોવન અને ટેરેસા છે. હવે દૃશ્ય 1માં સ્ટેજ પર ચાર એક્ટરોની હાજરીની જરૂરિયાત પૂરી કરવા માટે 1 પુરુષ અને 1 સ્ત્રી કલાકારની જરૂર રહે છે. શોવન ત્યાં હાજર છે, તેથી રહેમાનને સ્ટેજ ઉપર નહિ રાખી શકાય, તેથી દૃશ્ય 7માં સ્ટેજ પર મિતુલ અને વિદિશા રહેશે.

StudySite.org

બીજા દશ્યમાં, પુરુષ પાત્ર તરીકે રહેમાન જ રહેશે, કારણ કે શરત નં. 3 અનુસાર અન્ય બે પુરુષ પાત્રો સ્ટેજ પર રહેશે નહિ.

સાચો જવાબ (અ).

31. નાટ્યકાર પ્રથમ દશ્યની શરૂઆત ચાર એક્ટરથી કરે, તો પણ પહેલા દશ્યમાં ગેરહાજર રહેલાં બે સ્ત્રી પાત્રો બીજા દશ્યમાં ગોઠવાઈ શકશે નહિ. કારણ કે શરત અનુસાર, પુરુષ પાત્રને સળંગ બે દશ્યમાં રાખી શકાતા નથી. આથી ત્રીજા દશ્યની પણ જરૂર પડશે, તે જોતાં આ નાટકમાં ઓછામાં ઓછા 3 દશ્યો તો રાખવાં જ પડશે.

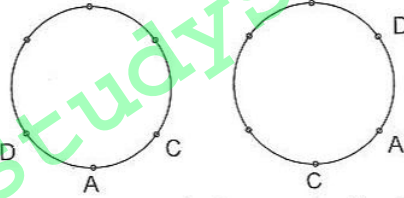
સાચો જવાબ (બ).

32. પ્રથમ દશ્યમાં ટેરેસા અને શોવન છે. બીજા દશ્યમાં મિતુલ અને વિદિશા અથવા પ્રીતિ કે જિંદગી સાથે રહેમાન આવી શકે. હવે આ બે પૈકીની જે જોડી બીજા દશ્યમાં નહિ હોય તે ત્રીજા દશ્યમાં આવી શકશે. તેથી ત્રીજા દશ્યને અંતે પ્રીતિ અથવા જિંદગી તો બહાર જ રહી જશે. આથી જે કોઈ પાત્ર રહી ગયું હોય અને પ્રથમ ત્રણેય દશ્યોમાં તેમને ચાન્સ ન મળ્યો હોય તો તે ચોથા દશ્યમાં આવે.

આમ, ત્રીજા દશ્યને અંતે પણ પ્રીતિ અથવા જિંદગી સ્ટેજ ઉપર આવવામાંથી તદ્દન બાકાત રહી ગયાં હોય, તો ચોથા દશ્યમાં તે બે પૈકી એક પ્રથમ જ વખત સ્ટેજ પર આવશે.

સાચો જવાબ (ડ).

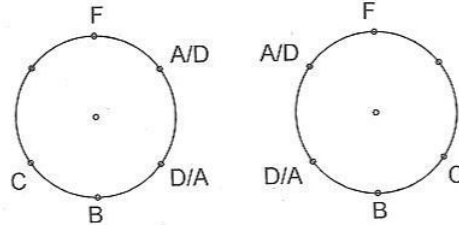
33. 'A' 'C' ની બાજુમાં બેસે છે. આ બે રીતે શક્ય બને. આપણે આકૃતિ દોરીને આ વ્યવસ્થા સમજાવે. અહીં આપણે શરત નં. 3 ધ્યાનમાં લીધી છે.

હવે, C ની બાજુમાં F નહિ બેસી શકે. કારણ કે તેમાં શરત 1નો ભંગ થાય છે. તેથી હવે Cની બાજુમાં B અથવા E બેસશે. સ્પષ્ટપણે D તો Cની બાજુમાં બેસી શકશે જ નહિ અને શરત 1 મુજબ કે પણ Cની બાજુમાં બેસી શકે નહિ.

તેથી સાચો જવાબ (ડ).

34. આપણે જોયું કે C એ F ની બિલકુલ બાજુમાં નહિ બેસી શકે. આ શરત ધ્યાનમાં રાખીને આકૃતિ દોરીએ.

સ્પષ્ટપણે, 'C' ની બંને બાજુએ B અને E બેસે.

તેથી સાચો જવાબ (ડ).

P.20

35. ડોક્ટરની પોતાની અમુક વર્તણૂક એ તેમની તબીબી સલાહ સાથે સીધો કોઈ સંબંધ નથી. કોઈ ડોક્ટર પોતાના ખોરાક વિશે ચુસ્ત ન હોય તેથી કંઈ તેની વ્યાવસાયિક સલાહ નકામી બની જતી નથી. આમ, કરીએ તો આપણે “શું તમે પણ” એ તાર્કિક ભૂલ કરતાં હોઈએ છીએ.
36. સ્પષ્ટપણે ડ્રાઈવર કંઈ જ સમજણ દાખવ્યા વગર તે સમયની ફેશનને અનુસરે છે. તેનાથી હેતુ સિદ્ધ થશે કે અકસ્માત થશે તેની ચિંતા કરતો નથી. આથી સાચો જવાબ છે (ડ).
37. વિધાન (1) સ્પષ્ટપણે ધારણા છે. શાખા પ્રવેશમાં વધારો અને અધવચ્ચે શાળા છોડવાના પ્રમાણમાં ઘટાડાની પરિસ્થિતિમાં તે ધારણાને સત્ત્વ સમર્થન મળી રહે છે.
વિધાન (2) અને (3) તથ્યો છે. જેનાથી ધારણા (1) ઉપર પહોંચી શકાય.
વિધાન (4) દલીલની વિગતો સાથે સંબંધિત નથી. તેમાં શિક્ષણ ક્ષેત્રે ભારતમાં અન્ય રાજ્યોમાં ગુજરાતના દરજ્જા વિશે કોઈકના અભિપ્રાયનું પુનરુચ્ચારણ માત્ર છે. તેથી, સાચું લેબલ IFFO. જવાબ (અ).
38. સ્પષ્ટ છે કે આમાં જે પ્રથમ વિધાન છે તે પાછળ આપેલાં અન્ય ત્રણ વિધાનોના આધાર પર તારવેલું તારણ છે. તેથી સાચો જવાબ (બ).
- 39-40. આ પરીક્ષણ લાક્ષણિકતા શોધવા સંબંધિત છે. જે વિધાનો દર્શાવ્યાં છે તેના પરથી નીચેની લાક્ષણિકતાઓ ફલિત થાય છે.
(1) જયશંકર અને ઉદયન ગાયક નથી.
(2) સુશીલ ચિત્રમાં નથી. સુશીલ લેખક પણ નથી.
(3) પ્રાણલાલ અને જયશંકર લેખકો નથી.
હવે ઉપરની (2) અને (3)ને સાથે રાખીએ તો ફલિત થશે કે ઉદયન લેખક છે. તે જ રીતે જયશંકર ચિત્રકાર હોઈ શકે નહિ, કારણ કે તે ઉદયનને ક્યારેય મળ્યા નથી. ઉદયનનું ચૈલચિત્ર એવી વ્યક્તિએ બનાવ્યું હોય જેને ઉદયન સાથે બેઠક-ઉઠકનો સંબંધ હોય. તેથી પ્રાણલાલ ચિત્રકાર હોવા જોઈએ અને પછી જયશંકર બાકી રહ્યા તે હશે નૃત્યકાર.
39. જવાબી વિકલ્પ (અ).
40. જવાબી વિકલ્પ (ડ).

* * *